3. 5. 6

ඡ ඡක්ක සුත්තං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ‘භික්ඛවො’ති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

ධම්මං වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසිස්සාමි. යදිදං ඡ ඡක්කානි. තං සුණාථ, සාධුකං මනසිකරොථ. භාසිස්සාමී’ති.

එවං භන්තෙති ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

ඡ අජ්ඣත්තිකානි ආයතනානි වෙදිතබ්බානි. ඡ බාහිරානි ආයතනානි වෙදිතබ්බානි. ඡ විඤ්ඤාණකායා වෙදිතබ්බා. ඡ ඵස්සකායා වෙදිතබ්බා. ඡ වෙදනාකායා වෙදිතබ්බා. ඡ තණ්හාකායා වෙදිතබ්බා.

ඡ අජ්ඣත්තිකානි ආයතනානි වෙදිතබ්බානී’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං. චක්ඛායතනං සොතායතනං ඝානායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං මනායතනං. ‘ඡ අජ්ඣත්තිකානි ආයතනානි වෙදිතබ්බානී’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං. ඉදං පඨමං ඡක්කං.

‘ඡ බාහිරානි ආයතනානි වෙදිතබ්බානී’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං. රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ධම්මායතනං. ඡ බාහිරානි ආයතනානි වෙදිතබ්බානී’ති. ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං. ඉදං දුතියං ඡක්කං.

‘ඡ විඤ්ඤාණකායා වෙදිතබ්බා’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං. සොතඤ්ච පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති සොතවිඤ්ඤාණං. ඝානඤ්ච පටිච්ච ගන්ධෙ ච උප්පජ්ජති ඝානවිඤ්ඤාණං. ජිව්හඤ්ච පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං. කායඤ්ච පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ච උප්පජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං. මනඤ්ච පටිච්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං. ‘ඡ විඤ්ඤාණකායා වෙදිතබ්බා’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං. ඉදං තතියං ඡක්කං.

Free Distribution www.aathaapi.org

3. 5. 6
ඡ ඡක්ක සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී : එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරම්හි වැඩවාස කෙරෙති. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ' මහණෙනි ' යි භික්ෂූන් ඇමතූසේක. ' වහන්ස ' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල ඡක්ක දෙශනා වදළහ :

මහණෙනි, තොපට ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පර්‍ය්‍යවසානකල්‍යාණ වූ සාර්‍ථ වූ සව්‍යඤ්ජන වූ කේවලපරිපූර්ණ වූ ධර්මයක් දෙසමි. පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය ප්‍රකාශ කරමි, ඒ කිමෙක යත් : ' ඡක්ක ' ධර්ම යි. ඒ අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියමි ' යි වදළෝ.

' වහන්ස, එසේ යැ ' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හු.

සවැදෑරුම් ආධ්‍යාත්මික ආයතනයෝ දතයුත්තාහ. සවැදෑරුම් බාහිර ආයතනයෝ දතයුත්තාහ. සවැදෑරුම් විඥනකායයෝ දතයුත්තාහ. සවැදෑරුම් ස්පර්ශකායයෝ දතයුත්තාහ. සවැදෑරුම් වේදනාකායයෝ දතයුත්තාහ. සවැදෑරුම් තෘෂ්ණාකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි.

' සවැදෑරුම් ආධ්‍යාත්මික ආයතනයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ තෙල බසෙක් කියන ලද යැ, තෙල බස් කුමක් පිණිස කියන ලද ද යත් : චක්ෂුරායතන යැ ශ්‍රොත්‍රායතන යැ ඝ්‍රාණායතන යැ ජිහ්වායතන යැ කායායතන යැ මනායතන යි. ' සවැදෑරුම් ආධ්‍යාත්මික ආයතනයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ යම් බසෙක් කියනලද ද මෙය, තෙල ආයතන පිණිස කියනලදී. මේ පළමු වන ෂට්ක යි.

' සවැදෑරුම් බාහිරායතනයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ තෙල බසෙක් කියන ලද යැ, තෙල බස් කුමක් පිණිස කියන ලද ද යත් : රූපායතන යැ ශබ්දයතන යැ ගන්ධායතන යැ රසායතන යැ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යායතන යැ ධර්මායතන යි. ' සවැදෑරුම් බාහිර ආයතනයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ යම් බසෙක් කියන ලද ද, මෙය තෙල ආයතන පිණිස කියනලදී. මේ දෙවන ෂට්ක යි.

' සවැදෑරුම් විඥනකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ තෙල බසෙක් කියනලද යැ, තෙල බස් කුමක් පිණිස කියන ලද යැ යත් : ඇස ද රූපායතන ද නිසා චක්ෂුර්විඥනය උපදනේ යැ. කන ද ශබ්දයතන ද නිසා ශ්‍රොත්‍රවිඥනය උපදනේ යැ. නැහැය ද ගන්ධායතන ද නිසා ඝ්‍රාණවිඥන උපදනේ යැ. දිව ද රසායතන ද නිසා ජිහ්වාවිඥන උපදනේ යැ. කය ද ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යායතන ද නිසා කායවිඥන උපදනේ යැ. සිත ද ධර්මායතන ද නිසා මනොවිඥන උපදනේ යැ. ' සවැදෑරුම් විඥනකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි යම් බසෙක් කියනලද ද, මෙය තෙල කාය පිණිස කියනලදී. මේ තුන් වන ෂට්ක යි.

Free Distribution www.aathaapi.org

‘ඡ ඵස්සකායා වෙදිතබ්බා’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො. සොතඤ්ච පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති සොතවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො. ඝානඤ්ච පටිච්ච ගන්ධෙ ච උප්පජ්ජති ඝානවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො. ජිව්හඤ්ච පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො. කායඤ්ච පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ච උප්පජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො. මනඤ්ච පටිච්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො. ‘ඡ ඵස්සකායා වෙදිතබ්බා’ති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං. ඉදං චතුත්ථං ඡක්කං.

‘ඡ වෙදනාකායා වෙදිතබ්බා’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො, ඵස්ස පච්චයා වෙදනා. සොතඤ්ච පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති සොතවිඤ්ඤාණං-පෙ-ඝානඤ්ච පටිච්ච ගන්ධෙ ච උප්පජ්ජති ඝානවිඤ්ඤාණං-පෙ-ජිව්හඤ්ච පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං-පෙ-කායඤ්ච පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ච උප්පජ්ජති කාය-විඤ්ඤාණං-පෙ-මනඤ්ච පටිච්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො, ඵස්ස පච්චයා වෙදනා. ‘ඡ වෙදනාකායා වෙදිතබ්බා’ති ඉති යං තං වුත්තං. ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං. ඉදං පඤ්චමං ඡක්කං.

‘ඡ තණ්හාකායා වෙදිතබ්බා’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා. සොතඤ්ච පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති සොතවිඤ්ඤාණං-පෙ-ඝානඤ්ච පටිච්ච ගන්ධෙ ච උප්පජ්ජති ඝානවිඤ්ඤාණං-පෙ-ජිව්හඤ්ච පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං-පෙ-කායඤ්ච පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ච උප්පජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං-පෙ-මනඤ්ච පටිඤ්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා. ‘ඡ තණ්හාකායා වෙදිතබ්බා’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං. ඉදං ඡට්ඨං ඡක්කං.

චක්ඛුං[1] අත්තාති යො වදෙය්‍ය තං න උපපජ්ජති.[2] චක්ඛුස්ස උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති, ‘අත්තා මෙ උප්පජ්ජති ච වෙති චා’ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති, චක්ඛුං අත්තාති යො වදෙය්‍ය. ඉති චක්ඛුං අනත්තා.

‘රූපා අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය තං න උපපජ්ජති. රූපානං උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති. ‘අත්තා මෙ උප්පජ්ජති ච වෙති චා’ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති රූපා අත්තාති යො වදෙය්‍ය. ඉති චක්ඛුං අනත්තා රූපා අනත්තා.

1. චක්ඛු - මජ්ඣං, සීමු.
2. උප්පජ්ජති - PTS.

Free Distribution www.aathaapi.org

' සවැදෑරුම් ස්පර්ශකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ තෙල බසෙක් කියනලද යැ, තෙල බස් කුමක් පිණිස කියනලද යැ යත් : ඇස ද රූපායතන ද නිසා චක්ෂුර්විඥන උපදනේ යැ. තුන් දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. කන ද ශබ්දයතන ද නිසා ශ්‍රොත්‍ර විඥන උපදනේ යැ. තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. නැහැය ද ගන්ධායතන ද නිසා ඝ්‍රාණවිඥන උපදනේ යැ. තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. දිව ද රසායතන ද නිසා ජිහ්වාවිඥන උපදනේ යැ. තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. කය ද ස්ප්‍රෂ්ට ව්‍යායතන ද නිසා කායවිඥන උපදනේ යැ. තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. සිත ද ධර්මායතන ද නිසා මනොවිඥන උපදනේ යැ. තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. ' සවැදෑරුම් ස්පර්ශකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ යම් බසෙක් කියනලද ද, මෙය තෙල ස්පර්ශ පිණිස කියනලදි. මේ සතර වන ෂට්ක යි.

' සවැදෑරුම් වේදනාකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ තෙල බසෙක් කියනලද යැ, තෙල බස් කුමක් පිණිස කියනලද යැ යත් : ඇස ද රූපායතන ද නිසා චක්ෂුර්විඥන උපදනේ යැ. තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. ස්පර්ශ හෙතුයෙන් වෙදනා පහළ වෙයි. කන ද ශබ්දයතන ද නිසා ශ්‍රොත්‍රවිඥන උපදනේ යැ. . . . නැහැය ද ගන්ධා යතන ද නිසා ඝ්‍රාණවිඥන උපදනේ යැ. . . . දිව ද රසායතන ද නිසා ජිහ්වාවිඥන උපදනේ යැ. . . . කය ද සප්‍රෂ්ටව්‍යායතන ද නිසා කායවිඥන උපදනේ යැ. . . . සිත ද ධර්මායතන ද නිසා මනොවිඥන උපදනේ යැ, තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. ස්පර්ශ හේතුයෙන් වෙදනා පහළ වෙයි. ' සවැදෑරුම් වෙදනාකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි යම් බසෙක් කියන ලද ද මෙය තෙල වේදනා පිණිස කියන ලදි. මේ පස් වන ෂට්ක යි.

' ෂට් තෘෂ්ණාකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ තෙල යමක් කියනලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත් : ඇස ද රූපායතන ද නිසා චක්ෂුර්විඥන උපදනේ යැ. තුන් දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනා වෙයි. වෙදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණා වෙයි. ශ්‍රොත්‍රය ද ශබ්දයතන ද නිසා ශ්‍රොත්‍රවිඥනය උදනේ යැ. . . . ඝ්‍රාණය ද ගන්ධායතන ද නිසා ඝ්‍රාණවිඥනය උපදනේ යැ. . . . ජිහ්වාව ද නිසා රසායතන ද නිසා ජිහ්වාවිඥනය උපදනේ යැ. . . . කය ද නිසා ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යායතන ද නිසා කායවිඥනය උපදනේ යැ. . . . මනස ද නිසා ධර්මායතන ද නිසා මනොවිඥනය උපදනේ යැ. තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනා වෙයි. වෙදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණාව වෙයි. ' ෂට්තෘෂ්ණාකායයෝ දතයුත්තාහ ' යි මෙසේ යමක් කියනලද ද, මෙය තෙල සඳහා කියන ලදි. මේ සවන ෂට්ක යි.

' චක්ෂුස ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා ද එය නො යෙදෙයි. චක්ෂුස්හුගේ උත්පාදය ද විනාශය ද පැනෙයි. යමක්හුගේ වැළිත් උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනෝත් නිරුද්ධ වන්නේත් වේ යයි ඔහුට මෙසේ (ලබයි) ආයේ වෙයි. එහෙයින් ' චක්ෂුස ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ චක්ෂුස අනාත්ම වෙයි.

' රූපායතනය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් ඒ නො යෙදෙයි. රූපායතනයාගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනෙයි. යමක්හුගේ වැළිත් උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනේත් වෙයි, නැසෙනුයේත් වේ යයි ඔහුට මෙසේ ලබියිය ආයේ වෙයි. එහෙයින් ' රූපායතනය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ චක්ෂුස අනාත්ම වෙයි. රූපායතනය අනාත්ම වෙයි.

චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. චක්ඛු-විඤ්ඤාණස්ස උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති, ‘අත්තා මෙ උපපජ්ජති ච වෙති චා’ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති. ‘චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. ඉති චක්ඛුං අනත්තා රූපා අනත්තා චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනත්තා.

චක්ඛුසම්ඵස්සො අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය, තං න උපපජ්ජති. චක්ඛු-සම්ඵස්සස්ස උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. ‘අත්තා මෙ උපපජ්ජති ච වෙති චා’ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති ‘චක්ඛුසම්ඵස්සො අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. ඉති චක්ඛුං අනත්තා, රූපා අනත්තා, චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනත්තා, චක්ඛුසම්ඵස්සො අනත්තා.

‘වෙදනා අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. වෙදනාය උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. ‘අත්තා මෙ උපපජ්ජති ච වෙති චා’ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති වෙදනා අත්තාති යො වදෙය්‍ය. ඉති චක්ඛුං අනත්තා රූපා අනත්තා චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනත්තා චක්ඛුසම්ඵස්සො අනත්තා. වෙදනා අනත්තා.

‘තණ්හා අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. තණ්හාය උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති, ‘අත්තා මෙ උපපජ්ජති ච වෙති චා’ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති ‘තණ්හා අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. ඉති චක්ඛුං අනත්තා රූපා අනත්තා චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනත්තා චක්ඛුසම්ඵස්සො අනත්තා, වෙදනා අනත්තා. තණ්හා අනත්තා.

සොතං අත්තාති යො වදෙය්‍ය –පෙ– ඝානං අත්තාති යො වදෙය්‍ය –පෙ– ජිව්හා අත්තාති යො වදෙය්‍ය –පෙ– කායො අත්තාති යො වදෙය්‍ය –පෙ– මනො අත්තාති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. මනස්ස උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති, යස්ස ඛො පන උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. ‘අත්තා මෙ උපපජ්ජති ච වෙති චාති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති මනො අත්තාති යො වදෙය්‍ය. ඉති මනො අනත්තා.

‘ධම්මා අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. ධම්මානං උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති, ‘අත්තා මෙ උපපජ්ජති ච වෙති චා’ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති. ‘ධම්මා අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. ඉති මනො අනත්තා ධම්මා අනත්තා.

‘මනොවිඤ්ඤාණං අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. මනොවිඤ්ඤාණස්ස උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදෙපි වයොපි පඤ්ඤායති. ‘අත්තා මෙ උපපජ්ජති ච වෙති චා’ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති ‘මනොවිඤ්ඤාණං අත්තා’ති යො වදෙය්‍ය. ඉති මනො අනත්තා, ධම්මා අනත්තා, මනො විඤ්ඤාණං අනත්තා.

' චක්ඛුර්විඥානය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. චක්ඛුර්විඥානයාගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනෙයි. යමක්හුගේ වැළිත් උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනේත් නැසෙන්නේත් වේ යයි ඔහුට මෙසේ ලබ්ධිය ආයේ වෙයි. එහෙයින් ' චක්ඛුර්විඥානය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ චක්ඛුස අනාත්ම යැ. රූපායතනය අනාත්ම යැ චක්ඛුර්විඥානය අනාත්ම යි.

' චක්ඛුස්සංස්පර්ශය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. චක්ඛුස්සංස්පර්ශයාගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනෙයි. යමක්හුගේ වැළිත් උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනේත් වෙයි. නැසෙන්නේත් වේ ' යයි මෙසේ ඔහුට ලබ්ධිය පැමිණියේ වෙයි. එහෙයින් ' චක්ඛුස්සංස්පර්ශය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ චක්ඛුස අනාත්ම වෙයි. රූපයෝ අනාත්ම වෙති. චක්ඛුර්විඥානය අනාත්ම වෙයි. චක්ඛුස්සංස්පර්ශය අනාත්ම යි.

' වෙදනාව ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. වෙදනාවගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනෙයි. යමක්හුගේ වැළිත් උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනේත් වෙයි. නැසෙන්නේත් වේ ' යයි මෙසේ ඔහුට ලබ්ධිය ආයේ වෙයි. එහෙයින් ' වෙදනාව ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ චක්ඛුස අනාත්ම වෙයි. රූපයෝ අනාත්ම වෙති. චක්ඛුර්විඥානය අනාත්ම වෙයි. චක්ඛුස්සංස්පර්ශය අනාත්ම වෙයි. වෙදනා අනාත්ම යි.

' තෘෂ්ණාව ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. තෘෂ්ණාවගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනෙයි. යමක්හුගේ වැළිත් උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනේත් වෙයි. නැසෙන්නේත් වේ ' යයි මෙසේ ඔහුට ලබ්ධිය පැමිණියේ වෙයි. ' තෘෂ්ණාව ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නොයෙදෙයි. මෙසේ චක්ඛුස අනාත්ම යැ. රූපයෝ අනාත්මයෝ යැ. චක්ඛුර්විඥානය අනාත්ම යැ. චක්ඛුස්සංස්පර්ශය අනාත්ම යැ. වෙදනාව අනාත්ම යැ. තෘෂ්ණාව අනාත්ම යි.

' ශ්‍රොත්‍රය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් . . . ඝ්‍රාණය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් . . . ජිහ්වාව ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් . . . කාය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් . . . මනස ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මනස්හුගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනෙයි. වැළි යමක්හුගේ උතපාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් 'මාගේ ආත්මය උපදනේත් නැසෙන්නේත් වේ ' යයි මෙසේ ඔහුට ලබ්ධිය ආයේ වෙයි, එහෙයින් ' මනස ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ මනස අනාත්ම යි.

' ධර්මයෝ ආත්මයහ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. ධර්මයන්ගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනෙයි. යමක්හුගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනේත් නැසෙන්නේත් වේ ' යයි මෙසේ ඔහුට ලබ්ධිය ආයේ වෙයි. එහෙයින් ' ධර්මයෝ ආත්මයහ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ මනස අනාත්ම යැ ධර්මයෝ අනාත්මයෝ යි.

' මනොවිඥානය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මනොවිඥානයාගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනෙයි. යමක්හුගේ උත්පාදයත් ව්‍යයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනේත් නැසෙන්නේත් වේ ' යයි මෙසේ දෘෂ්ටිය ආයේ වෙයි. එහෙයින් ' මනොවිඥානය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ මනස අනාත්ම යැ, ධර්මයෝ අනාත්ම වෙති, මනොවිඥානය අනාත්ම යි.

'මනොසම්ඵස්සො අත්තා'ති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. මනොසම්ඵස්සස්ස උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති. 'අත්තා මෙ උප්පජ්ජති ච වෙති චා'ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති 'මනොසම්ඵස්සො අත්තා'ති යො වදෙය්‍ය. ඉති මනො අනත්තා, ධම්මා අනත්තා, මනොවිඤ්ඤාණං අනත්තා, මනොසම්ඵස්සො අනත්තා.

'වෙදනා අත්තා'ති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. වෙදනාය උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති 'අත්තා මෙ උප්පජ්ජති ච වෙති චා'ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති තස්මා තං න උපපජ්ජති. 'වෙදනා අත්තා'ති යො වදෙය්‍ය ඉති මනො අනත්තා, ධම්මා අනත්තා, මනොවිඤ්ඤාණං අනත්තා, මනොසම්ඵස්සො අනත්තා, වෙදනා අනත්තා.

'තණ්හා අත්තා'ති යො වදෙය්‍ය. තං න උපපජ්ජති. තණ්හාය උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති. යස්ස ඛො පන උප්පාදොපි වයොපි පඤ්ඤායති. 'අත්තා මෙ උප්පජ්ජති ච වෙති චා'ති ඉච්චස්ස එවමාගතං හොති. තස්මා තං න උපපජ්ජති 'තණ්හා අත්තා'ති යො වදෙය්‍ය. ඉති මනො අනත්තා, ධම්මා අනත්තා, මනොවිඤ්ඤාණං අනත්තා, මනොසම්ඵස්සො අනත්තා, වෙදනා අනත්තා, තණ්හා අනත්තා.

අයං ඛො පන භික්ඛවෙ, සක්කාය සමුදයගාමිනී පටිපදා: චක්ඛුං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. රූපෙ 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. චක්ඛුවිඤ්ඤාණං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. චක්ඛුසම්ඵස්සං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. වෙදනං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. තණ්හං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. සොතං 'එතං මම, -පෙ- ඝානං එතං මම -පෙ- ජිව්හං එතං මම -පෙ- කායං එතං මම-පෙ-මනං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. ධම්මෙ 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. මනොවිඤ්ඤාණං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. මනොසම්ඵස්සං එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. වෙදනං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සති. තණ්හං 'එතං මම, එසොහමස්මි. එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති.

අයං ඛො පන භික්ඛවෙ, සක්කාය නිරොධගාමිනීපටිපදා: චක්ඛුං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. රූපෙ 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. 'චක්ඛුවිඤ්ඤාණං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. චක්ඛුසම්ඵස්සං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. වෙදනං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. තණ්හං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සොතං නෙතං මම -පෙ- ඝානං නෙතං මම-පෙ- ජිව්හං නෙතං මම -පෙ- කායං නෙතං මම -පෙ- මනං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. ධම්මෙ 'නෙතං මම,

' මනස්සංස්පර්ශය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නොයෙදෙයි. මනොසම්ඵස්සයාගේ උත්පාදයත් ව්‍යයයත් පැනෙයි. යමක්හුගේ උත්පාදයත් ව්‍යයයත් පැනේ නම් ' මාගේ ආත්මය උපදනේත් නැසෙන්නේත් වේ ' යයි මෙසේ ඕහුට දෘෂ්ටි ආයේ වෙයි. එහෙයින් ' මනොසම්ඵස්සය ආත්ම යැ ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මනස අනාත්ම යැ, ධර්මයෝ අනාත්ම වෙති, මනොවිඥනය අනාත්ම යැ, මනොසම්ඵස්සය අනාත්ම යි.

' වෙදනාව ආත්ම යැ'යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. වෙදනාවගේ උත්පාදයත් ව්‍යයයත් පැනෙයි. 'මාගේ ආත්මය උපදනේත් නැසෙන්නේත් වේ' යයි මෙසේ ඕහුට දෘෂ්ටි ආයේ වෙයි. එහෙයින් 'වෙදනාව ආත්ම යැ'යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ මනස අනාත්ම යැ, ධර්මයෝ අනාත්ම වෙති, මනොවිඥනය අනාත්ම යැ, මනොසම්ඵස්සය අනාත්ම යැ, වෙදනා අනාත්ම යි.

' තෘෂ්ණාව ආත්ම යැ'යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. යමක්හුගේ උත්පාදයත් ව්‍යයයත් පැනේ නම් 'මාගේ ආත්මය උපදනේත් නැසෙන්නේත් වේ' යයි මෙසේ ඕහුට දෘෂ්ටි ආයේ වෙයි, එහෙයින් 'තෘෂ්ණාව ආත්ම යැ' යි යමෙක් කියා නම් එය නො යෙදෙයි. මෙසේ මනස අනාත්ම යැ, ධර්මයෝ අනාත්මයහ, මනෝවිඥනය අනාත්ම යැ, මනොසමඵස්සය අනාත්ම යැ, වේදනා අනාත්ම යැ, තෘෂ්ණාව අනාත්ම යි.

මහණෙනි, මේ වැළිත් සත්කායසමුදයගාමිනී ප්‍රතිපත් වෙයි : චක්ෂුස 'තෙල මාගේ යැ තෙලෙ මම් වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්මයැ'යි තෘෂ්ණාදි විසින් දකී. රූපයන් 'තෙල මාගේ යැ' තෙලෙ මම් වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි තෘෂ්ණාදි විසින් දකී. චක්ෂුර්විඥනය 'තෙල මාගේ යැ, තෙලෙ මම් වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි දකී. චක්ෂුස්සංස්පර්ශය 'තෙල මාගේ යැ තෙලෙ මම් වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි දකී. වෙදනාව 'තෙල මාගේ යැ තෙලෙ මම් වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි දකී. තෘෂ්ණාව තෙල මාගේ යැ, තෙලෙ මම් වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි දකී. ශ්‍රොත්‍රය 'තෙල මාගේ යැ ...... ඝ්‍රාණය 'තෙල මාගේ යැ ...ජිහ්වාව තෙල මාගේ යැ ...කය 'තෙල මාගේ යැ... මනස 'තෙල මාගේ යැ තෙලෙ මම් වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි තෘෂ්ණාදි විසින් දකී. ධර්මයන් තෙල මාගේ යැ තෙලෙ මම් වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි දකී., මනොවිඥනය තෙල මාගේ යැ තෙලෙ මම් වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි දකී. මනොසම්ඵස්සය 'තෙල මාගේ යැ, තෙලෙ මම් වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි දකී. වෙදනාව 'තෙල මාගේ යැ තෙලෙ මම් වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මයැ'යි දකී. තෘෂ්ණාව 'තෙල මාගේ යැ, තෙලෙ මම් වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්ම යැ'යි තෘෂ්ණාදි විසින් දකී.

මහණෙනි, මේ සත්කායනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපත් වෙයි : චක්ෂුස 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ' යයි අනිත්‍යාදි විසින් දකී. රූපයන් 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ' යයි අනිත්‍යාදි විසින් දකී. චක්ෂුර්විඥනය 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ' යයි දකී. චක්ෂුස්සංස්පර්ශය 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ' යයි දකී. වේදනාව 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නොවෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ' යයි දකී. තෘෂ්ණාව 'තෙලෙ මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ'යයි දකී. ශ්‍රොත්‍රය 'තෙල මාගේ නො වෙයි... ඝ්‍රාණය 'තෙල මාගේ නො වෙයි ... ජිහ්වාව 'තෙලෙ මාගේ නො වෙයි ... කය 'තෙලෙ මාගේ නො වෙයි... මනස 'තෙලෙ මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ'යයි දකී. ධර්මයන්

නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. මනොවිඤ්ඤාණං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. මනොසම්ඵස්සං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. වෙදනං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. තණ්හං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති.

චක්ඛුඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. සො සුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො අභිනන්දති අභිවදති අජ්ඣොසාය තිට්ඨති. තස්ස රාගානුසයො අනුසෙති. දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරත්තාලිං කන්දති සම්මොහං ආපජ්ජති. තස්ස පටිඝානුසයො අනුසෙති. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො තස්සා වෙදනාය සමුදයඤ්ච අත්ථඞ්ගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං නප්පජානාති. තස්ස අවිජ්ජානුසයො අනුසෙති. සො වත භික්ඛවෙ, සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයං අප්පහාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයං අප්පටිවිනොදෙත්වා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයං අසමූහනිත්වා අවිජ්ජං අප්පහාය විජ්ජං අනුප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භවිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

සොතඤ්ච භික්ඛවෙ පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති සොතවිඤ්ඤාණං. -පෙ- ඝානඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච ගන්ධෙ ච උප්පජ්ජති ඝානවිඤ්ඤාණං. -පෙ- ජිව්හඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං. -පෙ- කායඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ච උප්පජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං. -පෙ- මනඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. සො සුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො අභිනන්දති අභිවදති අජ්ඣොසාය තිට්ඨති. තස්ස රාගානුසයො අනුසෙති. දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරත්තාලිං කන්දති සම්මොහං ආපජ්ජති, තස්ස පටිඝානුසයො අනුසෙති. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො තස්සා වෙදනාය සමුදයඤ්ච අත්ථඞ්ගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං නප්පජානාති. තස්ස අවිජ්ජානුසයො අනුසෙති. සො වත භික්ඛවෙ, සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයං අප්පහාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයං අප්පටිවිනොදෙත්වා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයං අසමූහනිත්වා අවිජ්ජං අප්පහාය විජ්ජං අනුප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භවිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

චක්ඛුඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ, පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. සො සුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො නාභිනන්දති, නාභිවදති, නාජ්ඣොසාය තිට්ඨති. තස්ස රාගානුසයො නානුසෙති. දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො න සොචති, න කිලමති, න පරිදෙවති, න උරත්තාලිං කන්දති, න සම්මොහං ආපජ්ජති. තස්ස පටිඝානුසයො නානුසෙති. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො තස්සා වෙදනාය සමුදයඤ්ච අත්ථඞ්ගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං පජානාති. තස්ස අවිජ්ජානුසයො නානුසෙති. සො වත භික්ඛවෙ, සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයං පහාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භවිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති.

'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙම්, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ' යයි දකී. මනොවිඥානය 'තෙලෙ මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙම්, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ'යයි දකී. මනොසම්ඵස්සය 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙම්, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ'යයි දකී. වේදනාව 'තෙලෙ මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙම්, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ'යයි දකී. තෘෂ්ණාව 'තෙලෙ මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම් නො වෙම්, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ' යයි අනිත්‍යාදි විසින් දකී.

මහණෙනි, චක්ෂුසත් රූපත් නිසා චක්ෂුර්විඥානය උපදී. (චක්ෂු රූප විඥාන යන) තිදෙනාගේ සඞ්ගතිය ඵස්ස වෙයි. ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයෙන් සුඛ වූ හෝ දුඃඛ වූ හෝ උපේක්ෂා වූ හෝ වේදනාව උපදී. හේ සුඛවේදනායෙන් පහස්නාලදුයේ සතුටු වෙයි. සතුටුබස් කියයි. බැසගෙන සිටී. ඔහුගේ සන්තානයෙහි රාගානුසය අප්‍රහීණ වැ සිටී. දුඃඛ වේදනායෙන් පහස්නාලදුයේ ශෝක කෙරෙයි, වෙහෙසෙයි, පරිදෙවනා කෙරෙයි, ළෙහි පැහැර හඬයි, සම්මොහයට පැමිණෙයි. ඔහුගේ සන්තානයෙහි ප්‍රතිඝානුශය අප්‍රහීණ වැ සිටී. උපේක්ෂාවේදනායෙන් පහස්නාලදුයේ ඒ වේදනාවගේ සමුදය ද අස්තඞ්ගමය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද ඇතිසැටි නො දනී. ඔහුගේ සන්තානයෙහි අවිද්‍යානුශය අප්‍රහීණ වැ සිටී. මහණෙනි, ඒකාන්තයෙන් හෙතෙම සුඛවේදනායෙන් රාගානුශය දුරු නො කොට දුඃඛවේදනායෙන් ප්‍රතිඝානුශය විනොදනය නො කොට අදුඃඛමසුඛවේදනායෙන් අවිද්‍යානුශය සමුද්ඝාතනය නො කොට අවිද්‍යාව ප්‍රහීණ නො කොට මාර්ගඥානවිද්‍යාව නූපදවා ඉහාත්මයෙහි මැ වට්ටදුක්ඛය කෙළවර කරන්නේ ය යන තෙල කරුණ නො වේ.

මහණෙනි, ශ්‍රොත්‍රය ද ශබ්දයන් ද නිසා ශ්‍රොත්‍රවිඥානය උපදී. . . . ඝ්‍රාණය ද ගන්ධයන් ද නිසා . . . ජිහ්වාව ද රසයන් ද නිසා . . . කාය ද ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන් ද නිසා . . . මනස ද ධර්මයන් ද නිසා මනෝවිඥානය උපදී. තිදෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්, ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් සුව වූ හෝ දුක් වූ හෝ නො දුක් නො සුව වූ හෝ වේදනාව උපදී. හේ සුඛවේදනායෙන් පහස්නා ලදුයේ සතුටු වෙයි. තුටුවදන් බෙණෙයි. බැසගෙන සිටී. ඔහුට රාගානුශය අප්‍රහීණ වෙයි. දුඃඛවේදනායෙන් පහස්නාලදුයේ ශොක කෙරෙයි, වෙහෙසෙයි, පරිදෙවනා කෙරෙයි, ළෙහි පැහැර හඬයි, සම්මොහයට පැමිණෙයි. ඔහුට ප්‍රතිඝානුශය අප්‍රහීණ වැ සිටී. නො දුක් නො සුව වේදනායෙන් පහස්නා ලදුයේ ඒ වේදනාවගේ සමුදය ද අස්තඞ්ගමය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද ඇති සැටි නො දනී. ඔහුට අවිද්‍යානුශය අප්‍රහීණ වැ සිටී. මහණෙනි, ඒකාන්තයෙන් හෙතෙම සුඛවේදනායෙන් රාගානුශය ප්‍රහීණ නො කොට දුඃඛවේදනායෙන් ප්‍රතිඝානුශය බැහැර නො කොට අදුක්ඛමසුඛ වේදනායෙන් අවිද්‍යානුශය සමූහනය නො කොට අවිද්‍යාව ප්‍රහීණ නො කොට විද්‍යාව නූපදවා ' ඉහාත්මයෙහි මැ දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි ' යන තෙල කරුණ නො වන්නේ යැ.

මහණෙනි, ඇසත් රූපත් නිසා චක්ෂුර්විඥානය උපදී. ඒ චක්ෂුරාදි තිදෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. ස්පර්ශ හෙතුයෙන් සුඛ වූ හෝ දුක්ඛ වූ හෝ අදුක්ඛඅසුඛ වූ හෝ වෙදනා උපදී. හේ සුඛවේදනායෙන් පහරන ලදුව අභිනන්දන නො කෙරෙයි, තෘෂ්ණා වශයෙන් ගෙන නො බෙණෙයි. ගැලගෙන නො සිටී. ඔහුගේ රාගානුශය අනුශය වශයෙන් නො සිටී. දුඃඛවේදනායෙන් පහරනලදුවැ ශොක නො කෙරෙයි, ක්ලාන්ත නො වෙයි, පරිදෙවනා නො කෙරෙයි, ළෙහි අත්පැහැර නො හඬයි, සම්මොහයට නො පැමිණෙයි, ඔහුගේ ප්‍රතිඝානුශය අනුශය නො කෙරෙයි. උපෙක්ෂාවෙදනායෙන් පහරනලදුවැ ඒ වෙදනාවගේ සමුදය හා අස්තඞ්ගමය හා ආස්වාදය හා ආදීනවය හා නිස්සරණය හා ඇති සැටි නුවණින් දනී. ඔහුගේ අවිද්‍යානුශය අනුශය නො කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහණ සුඛවේදනායෙහි රාගානුශය පියා දුඃඛවේදනායෙහි ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට උපෙක්ෂාවෙදනායෙහිලා අවිද්‍යානුශය නසා අවිද්‍යාව හැර විද්‍යාව උපයා ඉහාත්මයෙහි මැ දුක් කෙළවර කරනු වෙයි '' යන මේ කරුණ වෙයි.

සොතඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති සොතවිඤ්ඤාණං -පෙ- ඝානඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච ගන්ධෙ ච උප්පජ්ජති ඝානවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජිව්හඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං-පෙ- කායඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ච උප්පජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනඤ්ච භික්ඛවෙ, පටිච්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. සො සුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො නාභිනන්දති, නාභිවදති, නාජ්ඣොසාය තිට්ඨති. තස්ස රාගානුසයො නානුසෙති. සො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො -පෙ- සො අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො තස්සා වෙදනාය සමුදයඤ්ච අත්ථඞ්ගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං පජානාති. තස්ස අවිජ්ජානුසයො නානුසෙති. සො වත භික්ඛවෙ, සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයං පහාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භවිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති.

එවං පස්සං භික්ඛවෙ, සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුස්මිං නිබ්බින්දති. රූපෙසු නිබ්බින්දති. චක්ඛුවිඤ්ඤාණෙ නිබ්බින්දති. චක්ඛුසම්ඵස්සෙ නිබ්බින්දති. වෙදනාය නිබ්බින්දති තණ්හාය නිබ්බින්දති. සොතස්මිං නිබ්බින්දති. සද්දෙසු නිබ්බින්දති-පෙ-ඝානස්මිං නිබ්බින්දති. ගන්ධෙසු නිබ්බින්දති. -පෙ- ජිව්හාය නිබ්බින්දති, රසෙසු නිබ්බින්දති -පෙ- කායස්මිං නිබ්බින්දති, ඵොට්ඨබ්බෙසු නිබ්බින්දති -පෙ- මනස්මිං නිබ්බින්දති, ධම්මෙසු නිබ්බින්දති, මනොවිඤ්ඤාණෙ නිබ්බින්දති, මනොසම්ඵස්සෙ නිබ්බින්දති, වෙදනාය නිබ්බින්දති, තණ්හාය නිබ්බින්දති, නිබ්බින්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති: 'ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති. ඉමස්මිඤ්ච ඛො පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤමානෙ සට්ඨිමත්තානං භික්ඛූනං අනුපාදාය ආසවෙහි චිත්තානි විමුච්චිංසූති.

ඡ ඡක්ක සුත්තං ඡට්ඨං.

Free Distribution www.aathaapi.org

මහණෙනි, ශ්‍රොත්‍රය ද නිසා ශබ්දයනුදු නිසා ශ්‍රොත්‍රවිඥාන උපදී. . . . මහණෙනි, ඝ්‍රාණය ද නිසා ගන්ධයනුදු නිසා ඝ්‍රාණවිඥාන උපදී. . . . මහණෙනි, ජිහ්වාවද නිසා රසයනුදු නිසා ජිහ්වාවිඥාන උපදී. . . . මහණෙනි, කය ද නිසා ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයනුදු නිසා කායවිඥාන උපදී. . . . මහණෙනි, මනස ද නිසා ධර්මයනුදු නිසා මනොවිඥාන උපදී. තුන්දෙනාගේ සඞ්ගතිය ස්පර්ශ නම්. ස්පර්ශ හෙතුයෙන් සුඛ වූ හෝ දුඃඛ වූ හෝ උපෙක්ෂා සහගත වූ හෝ වේදනා උපදී. හේ සුඛවේදනායෙන් පහරන ලදුවැ තෘෂ්ණා විසින් අභිනන්දනා නො කෙරෙයි. තෘෂ්ණා විසින් නො බෙණෙයි. ගැලගෙන නො සිටී. ඔහුගේ රාගානුශය අනුශයන නො කෙරෙයි. හේ දුඃඛ වේදනායෙන් පහරන ලදු වැ . . . හේ උපෙක්ෂාසහගත වේදනායෙන් පහළේ ඒ වේදනායෙහි ලා සමුදය හා අස්තඞ්ගමය හා ආස්වාදය හා ආදීනවය හා නිස්සරණය හා ඇති සැටි නුවණින් දනී. ඔහුගේ අවිද්‍යානුශය අනුශය නො කෙරෙයි. මහණෙනි, ඒ මහණ සුඛවේදනායෙහි ලා රාගානුශය පියා දුඃඛවේදනායෙහි ලා ප්‍රතිඝානුශය හැර උපෙක්ෂාවේදනායෙහි ලා අවිද්‍යානුශය නසා අවිද්‍යාව පියා විද්‍යාව උපයා මෙ වත්මනු බෙවෙහි මැ දුක් කෙළවර කරනු වෙති ' යි මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රුතවත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ චක්ෂුසෙහි කලකිරෙයි, රූපයෙහි කලකිරෙයි, චක්ෂුර්විඥානයෙහි කලකිරෙයි. චක්ෂුස්සංස්පර්ශයෙහි කල කලකිරෙයි. වේදනායෙහි කලකිරෙයි. තෘෂ්ණායෙහි කලකිරෙයි. ශ්‍රොත්‍රයෙහි කල කිරෙයි. ශබ්දයෙහි කලකිරෙයි . . . ජිහ්වායෙහි කලකිරෙයි. රසයෙහි කලකිරෙයි. . . . කයෙහි කල කිරෙයි. ස්පර්ශයෙහි කලකිරෙයි. . . . මනසෙහි කලකිරෙයි. ධර්මයෙහි කල කිරෙයි, මනෝවිඥානයෙහි කලකිරෙයි, මනඃසංස්පර්ශයෙහි කලකිරෙයි, වෙදනායෙහි කලකිරෙයි, තෘෂ්ණායෙහි කලකිරෙයි. කලකිරෙනුයේ විරාගයට පැමිණෙයි. විරාගහෙතුයෙන් මිදෙයි. මිදියත් මැ ' මිදිණැ ' යි ඥානය වෙයි. ජාතිය ක්ෂීණ විය, බඹසර වැස නිමවනලද, කරණී කරනලද, ' මේ අර්හත්ත්වය පිණිස අන් කරණී නැති ' යි නුවණින් දනී.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ. මේ විභාගධර්මය බණන් මැ සැටක් පමණ මහණුන්ගේ සිත් උපාදාන වශයෙන් නො ගෙන ආස්‍රවයෙන් මිදිණි.

සවන ඡ ඡක්කසූත්‍රය යි.

Free Distribution www.aathaapi.org